

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Podpora podnikání žen v evropsko-středomořském regionu

(2007/C 256/25)

Dne 17. ledna 2007 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s článkem 29 odst. 2 Jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko k tématu *Podpora podnikání žen v evropsko-středomořském regionu*.

Specializovaná sekce Vnější vztahy, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 14. června 2007. Zpravodajkou byla paní ATTARD.

Na 437. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 11. a 12. července 2007 (jednání dne 12. července 2007), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 130 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 4 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá, že se Evropská unie a středomořské státy plně zavázaly k realizaci Evropsko-středomořského partnerství. Zvláště podporuje návrhy na činnost pro podporu emancipace žen, jak jsou uvedené v pětiletém pracovním programu Evropské komise ⁽¹⁾. Za tímto účelem navrhuje, aby byly přiděleny specifické finanční prostředky pro financování těch zemí evropsko-středomořského regionu, které se zapojí do pozitivních akcí, jejichž cílem je konkrétní zlepšení právního postavení žen.

1.2 EHSV vyzývá k tomu, aby mechanismy pro přezkoumání závěrů první evropsko-středomořské ministerské konference o posílení úlohy žen ve společnosti zajistily podrobné sledování a hodnocení rozvoje podnikání žen a přijetí opatření k jeho posílení.

1.3 EHSV vyzývá k tomu, aby byly konkrétní opatření a cíle Evropské politiky sousedství (EPS) zaměřené na podporu podnikání žen zahrnuty do národních akčních plánů.

1.4 EHSV doporučuje, aby bylo v rámci EPS přiděleno více prostředků pro rozvoj podnikání žen a pro technickou pomoc určenou ženám při zakládání podniků.

1.5 EHSV vítá iniciativy GŘ pro podniky a průmysl a GŘ Europe Aid ⁽²⁾, které se zaměřují na podnikatele v Evropě a ve středomořských partnerských zemích. Vyzývá evropsko-středomořské partnery, aby přijali podobná opatření a zaměřili se na potřeby tohoto regionu v akčních plánech, které byly projednány se středomořskými partnerskými zeměmi.

1.6 EHSV vítá vznik výboru *ad hoc* pro práva žen v Evropsko-středomořském parlamentním shromáždění (EMPA). Vyzývá tento výbor, aby v reakci na globální hospodářskou soutěž navrhl politiky, které by posílily existující podnikatelskou činnost vykonávanou ženami a které by podporovaly progresivní a udržitelné iniciativy.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/comm/external_relations/euromed/barcelona_10/docs/10th_comm_en.pdf.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm.

1.7 EHSV doporučuje, aby se při provádění Evropsko-středomořské charty pro podniky pozornost zaměřila na ženy ⁽³⁾.

1.8 Měli bychom usilovat o to, aby se evropsko-středomořských programů určených pro mládež účastnil vyrovnaný počet mladých žen a mužů, a to jak z hlediska účastníků, tak z hlediska vedoucích osobností.

1.9 EHSV vítá iniciativu Evropsko-středomořské platformy mládeže při vytváření evropsko-středomořské sítě mládežnických skupin pro otázky rovnosti žen a mužů ⁽⁴⁾ a evropsko-středomořské sítě mladých podnikatelů ⁽⁵⁾.

1.10 EHSV se domnívá, že meziřesortní spolupráce, zapojení ostatních zainteresovaných stran, jako jsou zástupci finančních institucí, prováděcích agentur, představitelé obchodních komunit, experti a dárci, do výměny názorů na prioritní oblasti a usnadnění převodu již existujících podniků na ženy přinese efektivnější výsledky pro podporu podnikání žen.

1.11 EHSV vyzývá k posílení nevládních a socioprofesionálních organizací, které působí formou partnerství soukromého a veřejného sektoru v oblasti podpory ekonomické činnosti žen.

1.12 EHSV vyzývá zainteresované strany v evropsko-středomořském regionu, aby zorganizovaly konferenci na téma ženy podnikatelky v evropsko-středomořském regionu, jejímž cílem by bylo projednat související témata a předložit návrhy týkající se příspěvku žen ke globálním výzvám v tomto regionu.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/ind_coop_programmes/med/doc/f1949_en.pdf.

⁽⁴⁾ http://www.cesie.org/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=70&Itemid=85.

⁽⁵⁾ REX/222 Informační zpráva – Podpora mládeže v zemích středomořského partnerství, CESE 642/2006.

1.13 EHSV znovu zdůrazňuje své přesvědčení, že podpora podnikání žen v evropsko-středomořském regionu hraje významnou úlohu při vytváření aktivní a dynamické ekonomiky orientované na globalizaci.

1.14 EHSV se domnívá, že podpora podnikatelského prostředí pro ženy je základní podmínkou rozvoje přístupu na trh v tomto regionu a v zemích EU.

1.15 EHSV doporučuje, aby byl při řešení budoucích výzev, kterým čelí ženy podnikatelky, proveden další výzkum, který by určil konkrétní potřeby v rámci každé země.

1.16 EHSV bere na vědomí, že existují různá střediska pro sledování, včetně GEM, Rozvojového programu OSN (UNDP) či Světové banky, která monitorují podnikání v rámci evropsko-středomořského regionu, ale doporučil by, aby vznikla platforma pro lepší informování politiků o závěrech a pro shromažďování a šíření materiálů pro mikropodniky, malé a střední podniky v evropsko-středomořského regionu. Tato platforma by se mohla zaměřit zejména na:

- a. oblasti, v nichž se ženy podnikatelky setkávají se specifickými problémy,
- b. podporu a rozvoj programů pro ženy podnikatelky,
- c. rozvoj mechanismů v souvislosti s právním postavením spolupodnikatelek pomáhajících manželům a jejich sociální ochranu,
- d. činnost vedoucí k posílení sociálního zabezpečení a právního postavení žen, které samostatně podnikají.

1.17 Výbor doporučuje, aby v oblasti informačních a komunikačních technologií:

- byly prioritně podporovány investice do infrastruktury a strategie pro zlepšení přístupu k novým IKT;
- získaly snadnější přístup k zařízením a odborné přípravě ohledně IKT ženy, které začínají podnikat, s cílem usnadnit marketing, realizovat dodávku zboží pro odběratele prostřednictvím vlastních distribučních kanálů, protože IKT mohou být rovněž prostředkem pro lepší marketing;
- byl zvýšen podíl žen na tvorbě politik, rozvoji a designu IKT tím, že bude zahájen dialog se společnostmi IKT a dalšími zainteresovanými stranami, který otevře cestu pro spolupráci a společnou činnost.

EHSV naléhavě žádá stále univerzitní fórum Euromed⁽⁶⁾, jež vzniklo v Tampere, aby zejména v oblasti podnikání upřednostňovalo v rámci svých iniciativ otázku rovnosti mezi muži a ženami.

⁽⁶⁾ Stanovisko EHSV Zaměstnatelnost a podnikatelský duch – úloha občanské společnosti, sociálních partnerů a regionálních a místních orgánů z hlediska rovnosti žen a mužů. SOC/273, EHSV 6892007.

1.18 EHSV doporučuje, aby byla věnována zvláštní pozornost vlivu hromadných sdělovacích prostředků, zejména televize, na podnikání a ženy.

2. Doporučení pro mechanismy specifické pro podnikání žen ve evropsko-středomořském regionu

2.1 Je třeba zavést konkrétní politiky a programy, aby ženy mohly větší mírou přispívat k růstu a rozvoji. Některé z těchto politik by mohly být nastaveny v Akčním plánu, v němž by byly stanoveny jasné časové rámce a postupy hodnocení a jež by měl zahrnovat následující prvky, bez pořadí důležitosti:

1. Mechanismy budování schopností a podpůrné programy, jež budou ženy motivovat k posouzení prostředí, v nichž žijí a pracují, a k hledání způsobů, jak se aktivně podílet na jejich rozvoji s využitím vlastních schopností. Sem by mohla patřit také podpora způsobů, jak vytvářet svépomocné skupiny.
2. Investice do sociální infrastruktury a služeb na podporu žen v zaměstnání a při samostatné výdělečné činnosti.
3. Definice tradiční podnikatelské činnosti, MSP a samostatné výdělečné činnosti.
4. Zabezpečení stejného postavení podniků vlastněných muži a podniků vlastněných ženami, a to u všech velikostí podniků.
5. Vytvoření právního systému s rovným postavením žen a mužů, jež ženám umožní podepisovat dokumenty a vlastnit majetek.
6. Odborná příprava žen, které vedou nebo vlastní podniky, zaměřené na jejich konkrétní potřeby. Sem by jako doplněk mohly patřit mentorské programy, zřízení profesních organizací a právní a daňové poradenství.
7. Utvoření „vzájemných záručních podniků“ jako hospodářských subjektů, jejichž členy jsou vlastníci MSP a jež fungují jako garanti bankovních služeb.
8. Realizace specifických programů zaměřených na usnadnění zakládání podniků migrujícími ženami a menšinovými skupinami.
9. Informační a podpůrné mechanismy zaměřené na vytváření sociálních podniků a družstev.
10. Spolupráce a navázání kontaktů s protějšky v EU s cílem identifikovat struktury a mechanismy, ale i osvědčené postupy, jež zajistily přidanou hodnotu na jiných místech.

11. Vzdělávací politiky, jež podporují podnikatelského ducha a příznivé vnímání podnikání od raného věku ⁽⁷⁾. Postoj k podnikání je třeba definovat jako celoživotní vzdělávací proces, jenž začíná na základní škole. To může zvýšit flexibilitu v různých fázích života jedince.
12. Další zapojení žen do rozhodování na všech úrovních, tj. vládní, místní a soudní.
13. Zpřístupnění veřejných zakázek MSP, zejména vlastněných ženami, s cílem stimulovat růst podnikání.
14. Specifické cíle rovnosti příležitostí v politikách zaměstnanosti, s kvalitativními a kvantitativními ukazateli, jež jsou klíčovým předpokladem zvýšení počtu podnikatelek, zajištění zaměstnanosti a zvýšení její kvality ⁽⁸⁾.

3. Současná situace a výzvy

3.1 Je důležité, aby práva žen nebyla pokládána za samostatné téma oddělené od role žen v hospodářském rozvoji. Závazek všech sociálních partnerů uznat vztah mezi lidskými právy, demokracií, rozvojem a právy žen je velmi důležitý. Přednost by mělo dostat odstranění překážek posílení postavení žen vyplývajících z tradičních, kulturních a rodinných zákonů.

3.2 Řešení rozdílů mezi muži a ženami ve vzdělávání a zaměstnanosti v evropsko-středomořském regionu vyžaduje spojené úsilí, které povede k vytvoření prostředí, v němž mohou ženy rozvíjet svou podnikatelskou činnost.

3.3 Negramotnost žen na Středním východě a v severní Africe, přestože se liší stát od státu, je nadále extrémně vysoká (průměrně 42 %), zatímco míra negramotnosti mužů je 21 %. Poslední dvě desetiletí však vykazují pozitivní trend v rovném přístupu ke vzdělávání, který se také liší stát od státu. V každé zemi existuje významný rozdíl mezi mírou gramotnosti populace mladých žen (15–24 let) a populace dospělých žen (24 let a více) ⁽⁹⁾.

3.4 Počet pracovních příležitostí pro ženy se za posledních deset let zvýšil v důsledku vzdělávání a odborné přípravy, jakož i růstu v odvětvích, kde je nejvyšší poptávka po ženské pracovní síle, např. sociální služby, vzdělávání, zdravotnictví a profese v oblasti služeb. Pouze 32 % žen v produktivním věku pracuje nebo hledá práci mimo domov. V tradičních společenských třídách, kde dívky chodí do školy, jsou odrazovány od toho, aby hledaly zaměstnání.

3.5 Je třeba, aby vzdělávací systém podporoval podnikatelské iniciativy a přijímání rizika. Pro zlepšení kvality základního vzdělávání a vymýcení negramotnosti mezi ženami, především mezi znevýhodněnými a postiženými ženami, je důležité vytvořit národní vzdělávací plán.

3.6 Přestože je potřeba výchovy v občanských záležitostech a zvyšování povědomí o sociálních, politických, právních a ekonomických právech žen důležitá, je také nutné vzdělávat finančníky a další zainteresované strany, aby rozuměli potřebám žen v podnikání.

3.7 Za základní problém ve společenskopolitických kontextech a v celkovém vývoji hospodářského růstu v regionu je třeba považovat předsudky týkající se pohlaví. Specifické role a postavení, jež společnost ženám ukládá prostřednictvím tradičního rodinného práva nazývaného také kodex právního postavení jednotlivce (Personal Status Code), jsou pro ženy diskriminující. Právní postavení žen, kterým je kontrolována jejich účast na hospodářských, politických, společenských a kulturních činnostech zůstává jednou z největších překážek, a to i přesto, že téměř 190 zemí, včetně arabského regionu, ratifikovalo Deklaraci tisíciletí ⁽¹⁰⁾.

3.8 Je třeba zviditelnit a posílit drobnou tradiční podnikatelskou činnost, kterou provádějí ženy. Jedná se o neplacenou činnost v rámci rodiny a tradiční práci. Měla by být zajištěna odborná příprava a podpora s cílem stimulovat rozvoj a modernizaci mnoha řemesel a malých podniků, které lze transformovat na produktivní placené zaměstnání vytvořením zpeněžitelných služeb, které ženy posílí ekonomicky.

3.9 Ženy nejvíce přispívají v zemědělství. Ve venkovských oblastech, kde je vysoké procento žen negramotných nebo pouze se základním vzděláním, je přístup k možnostem odborného vzdělávání velmi omezen ⁽¹¹⁾. Ženám ke zlepšení své vlastní situace a situace svých rodin často chybí sebevědomění a sebedůvěra. Proto potřebují integrované programy, které zkombinují osobní posílení, odborné vzdělávání a vzdělávání v oblasti podnikání a základních podnikatelských dovedností, a také podporu při vytváření realizovatelných obchodních plánů, přístupu k půjčkám na založení podniku a úvěrům na založení mikropodniků v jejich vesnicích. Vzdělávací programy by ženám na venkově měly poskytnout příležitosti k propojení zemědělských i jiných než zemědělských iniciativ a zároveň pro jejich nezemědělské činnosti zajistit podporu mužů v jejich obcích.

3.10 Je třeba zakládat malá družstva, která by podnikatelkám poskytovala podporu.

⁽⁷⁾ Jerneck, Podpora podnikatelského smýšlení prostřednictvím vzdělávání a školství.

⁽⁸⁾ CESE 689/2007, Pariza.

⁽⁹⁾ Centrální databáze Světové banky (duben 2006).

⁽¹⁰⁾ Hijab, Nadia: Laws, Regulations and Practices impeding Women's Economic Participation in the Mena Region, shadow report, submitted to the World Bank, April 2001 (Zákon, právní předpisy a praxe zabráňující ekonomické účasti žen na Středním východě a v severní Africe, stínová zpráva předložená Světové bance, duben 2001).

⁽¹¹⁾ Ekonomické posílení palestinských žen na venkově – program MEDA, EuropeAid – leden 2006 – prosinec 2007 – společný palestinský, izraelský a evropský rozvojový projekt.

3.11 Je třeba podporovat také existující ženy podnikatelky s cílem objevit nové oblasti, v nichž mohou ženy převzít ekonomickou iniciativu při rozvoji jiných než tradičních činností, včetně rozvoje schopností v oblasti reklamy, marketingu a tvorby cen, a při zaměření se na zahraniční trhy.

3.12 Tvorba příležitostí pro rozvoj ekonomické činnosti žen vyžaduje jasné porozumění současné společenské a hospodářské situaci v různých regionech.

3.13 K odstranění překážek pro ženy a k zavedení specifických politik a programů tak, aby ženy mohly více přispívat k růstu a rozvoji, je třeba, aby byly zapojeny všechny zainteresované strany.

3.14 Velmi důležitý je přístup k financím. Je třeba zvednout úvěrové stropy, aby bylo možné stimulovat mikropodniky a malé podniky k rozšiřování jejich podnikání a investicím do něj. Vlády a dárci by mohli v souvislosti s těmito projekty nabízet pobídky formálním úvěrovým institucím. Politikové by měli mít vždy na paměti rozdíl mezi MSP a mikropodniky z hlediska organizace, financí, produktivity a potenciálního růstu.

3.15 Pobídky pro nové obchodní podnikání a zakládání podniků by měly zahrnovat účinnější kroky v oblasti mikro-úvěrů a dále obchodní banky poskytující přiměřené a reálné podmínky pro úvěry.

3.16 Organizace marketingových a reklamních výstav v regionu a v členských státech EU může poskytnout možnosti iniciativ zaměřených na vývoz, zejména ve výrobním sektoru.

3.17 Budoucnost žen v evropsko-středomořském regionu musí být chápána v celkovém hospodářském, politickém, sociálním a rodinném kontextu. Bez hospodářského růstu a lepší míry zaměstnanosti budou ženy i nadále v nerovné soutěži s muži diskriminovány.

3.18 Je třeba zavést konkrétní politiky a programy, aby ženy mohly větší mírou přispívat k růstu a rozvoji.

3.19 Strategie zaměřené přímo na ženy podnikatelky jim mohou poskytnout příležitosti k tomu, aby se vymanily z tradičních ekonomických struktur a mohly více investovat do podnikání.

3.20 Je třeba provést výzkum, jenž by sloužil jako podklad pro všechny iniciativy, stanovil specifické potřeby každé země, zabýval se silnými a slabými stránkami žen v rámci rozdělení do různých věkových skupin a specializovaných odvětvových studií.

3.21 Identifikace a hodnocení národních opatření týkajících se zakládání podniků, informací/poradenství, financování, školení, mentorství a vytváření sítí jsou nezbytné pro stanovení a výměnu osvědčených postupů v evropsko-středomořských regionech sever-jih a jih-jih. Monitorování pokroku v evropsko-středomořských partnerských zemích musí být průběžné, aby bylo možné zabezpečit úplné zapojení žen do hospodářského života jejich zemí.

3.22 Prostřednictvím nadnárodních programů v evropsko-středomořském regionu mohou sdružení podnikatelek sdílet zkušenosti a osvědčené postupy, což představuje účinný způsob rozvoje podnikatelských činností a dovedností.

3.23 Užitečným nástrojem pro posílení žen prostřednictvím podnikání nebo malého podniku může být franchising. Franchising může snížit riziko při rozjezdu nového projektu, protože lze vycházet z prověřené praxe a dovedností. Důležité je také zlepšit výkon podnikatelských informačních center. Je třeba rozvíjet schopnosti, jež jsou specifické pro podnikání, prostřednictvím úspěšné praxe a programů realizovaných v jiných zemích.

3.24 Zkoumání nových oblastí, jako jsou služby IKT, výzkum a vývoj, řízení místních sdělovacích prostředků a produkce inovačních mediálních programů, jakož i zkoumání nových mezer na trhu cestovního ruchu, může vytvářet nové možnosti pro podnikatelskou činnost žen.

3.25 IKT přispívají k produktivitě, růstu, konkurenceschopnosti a pracovním místům. Vývoj tohoto sektoru je pro evropsko-středomořský region velmi důležitý, aby mohl být globálně konkurenceschopný. Při budování nezbytné infrastruktury je důležité zajistit přístup pro všechny, aby se digitální propast nerozšiřovala, zejména mezi ženami a v částech populace s vysokou mírou negramotnosti. Přidaná hodnota rozvoje IKT zlepšit podnikatelské dovednosti jak mužů, tak žen.

3.26 Užitečným nástrojem pro sdílení osvědčených postupů a vytváření sítí může být portál pro podnikání žen ⁽¹²⁾ GR pro podniky a průmysl Evropské komise.

3.27 Mohou být vytvářena formální pracovní místa v zařízeních poskytujících péči o děti, což také pomůže ženám, aby sladily své rodinné a pracovní povinnosti.

3.28 Podpora a informační služby týkající se podnikání, které jsou zaměřeny na ženy, zmírňují imigrační tlaky. Může to vést k vytváření pracovních míst jak v zemích původu, tak v hostitelských zemích.

⁽¹²⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/craft/craft-women/womenentr_portal.htm.

4. Barcelonský proces a Evropská politika sousedství

4.1 Cílem Evropské politiky sousedství je podpora ekonomické integrace mezi EU a jejími partnery. Rozpočtový příspěvek pro středomořské partnery se v rámci Evropské politiky sousedství na období 2007-2013 zvýšil o 32 % a dosáhl výše 12 miliard EUR. Podpoře ekonomické činnosti žen však nebyla věnována dostatečná pozornost.

4.2 Na plenárním zasedání Evropsko-středomořského parlamentního shromáždění ve dnech 16.-17. března 2007 byl EHSV udělen status stálého pozorovatele s právem hovořit na všech zasedáních EMPA. Pro EHSV je to obrovská příležitost k tomu, aby podporoval posilování ekonomické činnosti žen.

4.3 Na první evropsko-středomořské ministerské konferenci o posílení úlohy žen ve společnosti, která se konala v listopadu 2006 v Istanbulu ⁽¹³⁾, byl přijat závazek „podporovat podnikání žen tak, že budou mít lepší přístup k půdě, financím, trhům, informacím, odbornému vzdělávání a vytváření sítí, a podporovat finanční instituce, aby vytvářely produkty podle potřeb žen, především poskytováním mikroúvěrů“.

5. Evropsko-středomořská charta pro podniky

5.1 Na páté evropsko-středomořské konferenci, která se konala dne 4. října 2004 ve městě Caserta (Itálie), ministři průmyslu schválili pracovní program pro průmyslovou spolupráci na období 2005-2006. Jedním z návrhů byla výměna znalostí a zkušeností v oblasti vzdělávání pro podnikání.

5.2 V důsledku toho Generální ředitelství pro podniky a průmysl Evropské komise zavedlo Evropsko-středomořskou chartu pro podniky ⁽¹⁴⁾, kterou podepsalo devět středomořských partnerů. Jednou z klíčových zásad je budování podnikatelské společnosti v evropsko-středomořském regionu s cílem oslovit jak mladé lidi, tak dospělé prostřednictvím vzdělávacího systému na všech úrovních a ve všech etapách života. Konkrétně se však nezmiňuje o tom, jak přistupovat k výzvám, kterým musí čelit ženy podnikatelky.

5.3 Charta je účinný nástroj pro zlepšení podmínek podnikání. Při jejím provádění však podpora podnikání žen nebyla ani klíčovou zásadou, ani jedním z cílů.

5.4 I když pracovní program pro evropsko-středomořskou průmyslovou spolupráci na období 2007-2008 vychází z dosažených výsledků a posiluje opatření pro efektivnější implementaci, ani tento program se konkrétně nezaměřuje na podporu podnikání žen.

⁽¹³⁾ http://ec.europa.eu/comm/external_relations/euromed/women/docs/conclusions_1106.pdf.

⁽¹⁴⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/ind_coop_programmes/med/doc/f1949_en.pdf.

5.5 Jako příklady osvědčených postupů a předávání znalostí mezi evropskými a středomořskými zeměmi mohou sloužit mnohé iniciativy prováděné Evropskou komisí ⁽¹⁵⁾.

6. Úloha občanské společnosti

6.1 Organizovaná občanská společnost hraje důležitou úlohu pro emancipaci žen, jejich zapojení a zastoupení ve veřejné sféře, jakož i pro podporu jejich podnikatelské činnosti.

6.2 Protože staví na velmi silné tradici pečování o znevýhodněné osoby včetně, mimo jiné, žen s postižením a žen s malým nebo žádným přístupem k možnostem vzdělávání a odborné přípravy, mohou být existující zdroje lépe využity, bude-li poskytnuto vzdělávání v oblastech manažerských dovedností a financování.

6.3 Může účinně stimulovat hospodářský růst prostřednictvím partnerství soukromého a veřejného sektoru, nevládních organizací a socioprofesionálních organizací ⁽¹⁶⁾. Tato partnerství mohou fungovat jako nové rozšíření služeb pro činnosti, které jsou zdrojem příjmu.

6.4 Dalšími oblastmi, v nichž mohou zkušené nevládní organizace a socioprofesionální organizace pracovat, jsou odborná příprava a její akreditace k odstranění rozdílů mezi muži a ženami ve vzdělávání.

7. Úloha EHSV

7.1 EHSV hraje důležitou úlohu v zabezpečení účasti občanské společnosti v provádění evropsko-středomořské politiky týkající se integrace žen do hospodářského a sociálního života ⁽¹⁷⁾.

7.2 EHSV přispěl k otázce žen a zaměstnanosti zprávou, která byla předložena na 21. schůzi Smíšeného poradního výboru EU-Turecko ve dnech 13.-14. července 2006 ⁽¹⁸⁾, a vypracuje zprávu o ženách a podnikání pro jeho příští schůzi, která se bude konat v listopadu 2007 v Turecku.

⁽¹⁵⁾ <http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/craft/craft-women/women-dgentr-active>.
<http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/craft/craft-women/database-women.htm>.

⁽¹⁶⁾ [file:///E:/PPP for women entrepreneurship.htm](file:///E:/PPP%20for%20women%20entrepreneurship.htm) 8.3.2007.

⁽¹⁷⁾ Úloha poradních orgánů a socioprofesionálních organizací při provádění dohod o přidružení a v evropské politice sousedství.

⁽¹⁸⁾ Smíšený poradní výbor EU-Turecko.

7.3 V závěrečném prohlášení Evropsko-středomořského summitu hospodářských a sociálních rad a obdobných institucí, který se konal v Lublani ve Slovinsku ve dnech 15.-17. listopadu⁽¹⁹⁾, se účastníci zavázali k prosazování svých iniciativ týkajících se integrace žen do hospodářského a sociálního života, zejména rozvojem podnikání žen.

7.4 EHSV podporuje také skutečnost, že ministři uznali, jak je důležité podporovat úlohu občanské společnosti a posilovat její schopnosti prostřednictvím lepší interakce s vládními a parlamentními kontakty mezi organizacemi občanské společnosti, ženskými organizacemi, mládeží, odbory, podnikatelskými a profesními sdruženími a prostřednictvím spolupráce mezi vnitrostátními, regionálními a místními správami.

7.5 Jako součást Barcelonského procesu zahájila EU množství programů, z nichž jsou některé přímo zaměřeny na mládež v evropsko-středomořském regionu. Výbor předložil informační

zprávu s názvem Podpora mládeže v zemích středomořského partnerství, v níž se také zabývá podporou podnikání žen⁽²⁰⁾.

8. Závěr

8.1 Evropská komise by měla zajistit provedení posouzení dopadu politik evropské politiky sousedství, včetně programů MĚDA, a soustavně zahrnovat zřetele rovnosti žen a mužů. Úloha žen v podnikání v evropsko-středomořském regionu je rozhodující při řešení ekonomických výzev globalizace. Regionální program Evropské komise pro Střední východ a severní Afriku s cílem podpořit úlohu žen v hospodářském životě je pozitivním krokem. Měla by být přijata opatření v zájmu zajištění konzultací s příslušnými zástupci občanské společnosti včetně ženských nevládních organizací, a to ve všech stádiích projektu (plánování, provádění, hodnocení a následná činnost), aby tak bylo zajištěno, že bude dosaženo stanovených cílů.

V Bruselu dne 12. července 2007

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁹⁾ http://www.europarl.europa.eu/intcoop/empa/home/final_declaration_ljubljana_112006_en.pdf.

⁽²⁰⁾ Informační zpráva – Podpora mládeže v zemích středomořského partnerství.